καὶ κατέσφαξαν τοὺς περισσοτέρους ἀπὸ τοὺς στρατιώτας του. Δὲν θὰ ἐσώζετο δὲ οὔτε ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἐφρόντιζε νὰ μπῆ, γιὰ νὰ εὕρη ἄσυλο, μέσα σ' ἕνα ναό...

Τὴν ἑπομένη, περιστοιχιζόμενος ἀπὸ ὀλίγους πιστοὺς ἀξιωματικούς του, βρέθηκε περικυκλωμένος ἀπὸ 40.000 ἰθαγενεῖς. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ Κορτὲζ ἀντελήφθη ὅτι ἦταν χαμένος... Ἔξαφνα ὅμως, τὴν τελευταία στιγμή, τοῦ ἦρθε μιὰ τολμηροτάτη ἰδέα: Γνωρίζοντας ὅτι οἱ Μεξικανοὶ ἔτρεφαν ἕνα δεισιδαίμονα σεβασμὸ στὴ σημαία τους, ἀπεφάσισε νά... τὴν κυριεύση! Χωρὶς νὰ χάση λοιπὸν καιρό, ὥρμησε, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς του, ἐναντίον τοῦ στρατηγοῦ ποὺ τὴν κρατοῦσε, τὸν ἐσκότωσε καὶ τὴν πῆρε ἀπὸ τὰ χέρια του. Μόλις εἶδαν τὸ θέαμα αὐτό, οἱ 40.000 Μεξικανοί, καταληφθέντες ἀπὸ ἕναν παράξενο τρόμο, ἐτράπησαν εἰς φυγήν...

***

Ἐντωμεταξὺ εἶχε ἀναγορευθῆ αὐτοκράτωρ τοῦ Μεξικοῦ ὁ νεαρὸς Γκατιμοζῖνο, ἀνεψιὸς τοῦ Μοντεζοῦμα. Ὁ Κορτὲζ, ἂν καὶ ἐσώθηκε προσωρινῶς, ἀντελαμβάνετο πὼς ἦταν χαμένος. Τότε ὅμως τὸν ἐβοήθησε ξαφνικὰ ἡ τύχη... Τὰ μαντεῖα τῶν Μεξικανῶν ἐπροφήτευσαν ὅτι ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος ὁ Κορτὲζ θὰ συνετρίβετο.

— Δῶστε μου μιᾶς ἑβδομάδος καιρό, ἐμήνυσε ὁ Κορτὲζ στοὺς Μεξικανούς, καὶ θὰ δῆτε πὼς θὰ βγάλω ψεῦτες τοὺς μάντεις σας...

Οἱ Μεξικανοὶ ἐδέχθησαν τὴν πρόκλησι. Ὁ Κορτὲζ ἔλαβε στὸ μεταξὺ αὐτὸ τὰ μέτρα του, κι' ἔτσι ἀπεμάκρυνε κάθε ἄμεσο κίνδυνο.

Βλέποντας τότε οἱ Μεξικανοὶ ὅτι ἐπέρασαν δυὸ ἑβδομάδες χωρὶς ὁ Κορτὲζ νὰ πάθη τίποτα, ἔχασαν τὴν ἐμπιστοσύνη στοὺς μάντεις των, ἔχασαν τὸ ἠθικό τους καὶ κατέθεσαν τὰ ὅπλα.

Ὁ γενναῖος αὐτοκράτωρ Γκατιμοζῖνο ἔπεσε στὰ χέρια τοῦ Ἱσπανοῦ τυχοδιώκτου. Τόσον δὲ αὐτὸς ὅσον καὶ οἱ ἀνώτατοι τιτλοῦχοι τοῦ, ὑπέστησαν τρομερὰ βασανιστήρια ἀπὸ τοὺς ἀπανθρώπους νικητάς. Τέλος, ὁ ἀτυχὴς Γκατιμοζῖνο ἐκάηκε ζωντανός! Διηγοῦνται μάλιστα τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτο: Τὴν ὥρα ποὺ ἐτοποθετήθη ἐπάνω στὴν πυρά, ἕνας ὑπουργός του, ποὺ ὑφίστατο καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιο μαρτύριο κοντά του, παραπονέθηκε γιὰ τοὺς πόνους ποὺ αἰσθάνοταν.

—Μήπως ἐγώ, ἀπάντησε ἀγέρωχα ὁ Γκατιμοζῖνο, εἶμαι ξαπλωμένος πάνω σὲ τριαντάφυλλα;...

Καὶ ξεψύχησε, χωρὶς νὰ βγάλη ἄλλη λέξι ἀπ' τὸ στόμα του...

***

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, ὅπως εἶνε φυσικό, φάνηκε πολὺ ἀχάριστος στὸν ἄνθρωπο ποὺ εἶχε προσφέρει τόσες ὑπηρεσίες στὴ χώρα του. Ὁ Κορτέζ, ὅταν γύρισε στὴν Ἱσπανία, ἔπεσε στὴ δυσμένεια τοῦ βασιλέως, κατόπιν διαφόρων συκοφαντιῶν ποὺ ἐξύφαναν ἐναντίον του οἱ ζηλόφθονοι αὐλικοί. Λένε μάλιστα ὅτι, ὅταν κάποτε παρουσιάστηκε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Καρόλου 5ου, ὁ βασιλεὺς ἔκαμε δῆθεν πὼς δὲν τὸν ἀνεγνώρισε.

— Ποῖος εἶσαι; τὸν ρώτησε περιφρονητικά.

— Εἶμαι ὁ ἄνθρωπος, ἀπάντησε ἀγέρωχα ὁ Κορτέζ, ποὺ σᾶς ἐχάρισα περισσότερες ἐπαρχίες ἀπ' ὅσες πόλεις σᾶς ἄφησε κληρονομία ὁ πατέρας σας!...

Ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ ὁ Κορτὲζ ἀπέθανε, μὲ τὴν πικρία στὴν ψυχὴ γιὰ τὴν ἀχαριστία τοῦ βασιλέως του! Τὸ τέλος του ὑπῆρξε οἰκτρό: Ἐπέθανε βασανιζόμενος ἀπὸ τύψεις γιὰ τὶς ληστεῖες ποὺ εἶχε διαπράξει εἰς βάρος τῶν ἀτυχῶν Μεξικανῶν, γιὰ τὰ ἐγκλήματά του καὶ τὶς ἀπανθρωπίες του.

## ΑΝΕΚΔΟΤΑ

## ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

Ὅταν ὁ Μωρεὰς ἦταν ἄρρωστος, κατὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς του, κάποιος φίλος του τὸν ἐβεβαίωνε ὅτι γρήγορα θὰ σηκωθῆ ἀπ' τὸ κρεββάτι.

— Νὰ ἐπανέλθω στὴ ζωή; τοῦ εἶπε ὁ ποιητής. Δηλαδὴ ν' ἀρχίσω πάλι ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὶς ἴδιες ἀνοησίες!...

—Ὡστόσο, τοῦ παρετήρησε εὐθὺς ἀμέσως ὁ Μπαρρές, εἶνε ὡραῖο πρᾶγμα νὰ θεωρῆται κανεὶς ὡς ὁ μεγαλείτερος ζῶν ποιητὴς τῆς Γαλλίας.

— Ναί, μὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς πρέπει νὰ πεθάνω τώρα! ἀπάντησε ὁ Μωρεάς.

***

Κατὰ τὶς τελευταῖες στιγμὲς τῆς ἀγωνίας του ὁ Μωρεὰς ἔλεγε:

— Εἶμαι εὐχαριστημένος ποὺ πεθαίνω τώρα τὴν ἄνοιξι! Θἄχω λουλούδια στὸ φέρετρό μου!...

***

Σὲ μιὰ στιγμή, κατόπιν, γυρίζοντας πρὸς τὴν ἀφοσιωμένη του Συλβαίν, τῆς εἶπε:

— Λουΐζα, εἴτε ζήσω εἴτε πεθάνω, πρέπει νὰ παίξετε τὴν «Ἰφιγένεια», (τὸ γνωστὸ δρᾶμα του) στὴ Γαλλική Κωμωδία τὸ ἐρχόμενο καλοκαίρι.

— Μὰ τί εἶν' αὐτὰ ποὺ λέτε; τοῦ παρετήρησε ἐκείνη μὲ τόνο ἐπαπληκτικό. Θὰ ζήσετε...

— Ὄχι, πρέπει νὰ πεθάνω... Ἴσως ἡ ἐπιτυχία μου νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ θάνατο!... ἀπάντησε ὁ ποιητής.

## ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ — ΤΟΥ Φ. ΡΟΟΣΝΤΟΡΠ

# Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Σταμάτησαν μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ Ὀρφανοτροφείου. Ἡ γιαγιὰ ἅπλωσε τὸ τρεμάμενο χέρι της καὶ τράβηξε τὸ κορδόνι. Ἔπειτα ἔσκυψε πρὸς τὴ μικρὴ Μίνε ποὺ στεκότανε πλάϊ της ἡσυχη καὶ φοβισμένη, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴν ξύλινη ἐξώπορτα, καὶ τῆς ἐχάϊδευε τὸ πρόσωπο.

Ἕνα βαρὺ βῆμα ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα κ' ἡ μεγάλη πόρτα ἄνοιξε. Τότε ἡ γρηὰ προχώρησε στὸ σκοτεινὸ κτίριο περπατοῦντας ἀργά, δισταχτικὰ καὶ μὲ μεγάλο κόπο. Ἀπὸ τοὺς ἀδίνατους ὤμους της κρεμόταν ἕνα παλιὸ σάλι καὶ τ' ἄσπρα μαλλιά της σκεπαζόντουσαν ἀπὸ τὸ κυριακάτικο καπέλλο της μὲ τὶς πλατειὲς κορδέλλες καὶ τὶς μαῦρες γυαλιστερὲς χάντρες. Τὸ πρόσωπό της αὐλακωμένο ἀπὸ τὰ βάσανα, ἔγερνε πρὸς τὸ στῆθος. Ἔβηχε ὁλοένα καὶ κοινοῦσε τὸ κεφάλι της.

Κολλημένη στὸ φόρεμά της, βάδιζε πλάϊ της ἡ μικρὴ Μίνε. Φοροῦσε τὴν καλύτερη ποδιά της, τὰ καινούργια παπούτσια της καὶ τὸ φουστάνι της, ποὺ μόλις χτὲς τῆς τὸ εἶχε ράψει. Τὰ σγουρὰ μαλλιά της ξέφευγαν κάτω ἀπὸ τὸ μικρὸ σκοῦφο της. Τὸ ἀνάστημά της ἔφτανε ἴσαμε τοὺς ὤμους τῆς γιαγιᾶς. Φαινόταν κουρασμένη καὶ λυπημένη κ' εἶχε δειλὴ ἔκφρασι.

Μόλις ἔκλεισε πίσω τους ἡ βαρειὰ πόρτα, ὁ θυρωρὸς τὶς ὡδήγησε ἀπὸ ἕνα στενὸ διάδρομο μέσα σὲ μιὰ σκοτεινὴ κάμαρα, ὅπου βασίλευε παγερὴ σιωπή.

Ἡ Μίνε εἶχε ἀνοίξει τὰ φωτεινὰ κατάμαυρα μάτια της καὶ κύτταζε γύρω της φοβισμένη. Ὡστόσο ὅμως βαστοῦσε τὰ δάκρυά της, γιατὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν πάρουν τὰ κλάματα μπροστὰ στοὺς ξένους.

Τώρα ἔπρεπε ν' ἀποχαιρετιστοῦν μὲ τὴ γιαγιά της.

Ἡ γιαγιὰ στεκόταν ἐκεῖ ἀκίνητη καὶ κύτταζε ἀνήσυχη μὲ τὰ θολὰ μάτια της τὴ μικρή. Ἐπιθυμοῦσε νὰ τὴν παρηγορήση κάτως καὶ τῆς ἔλεγε κάθε τόσο:

— Νὰ ποὺ φτάσαμε λοιπόν, παιδί μου, καλό μου παιδί...

Ἡ παιδοῦλα στεκόταν μπροστά της ἄφωνη κ' ἐκείνη ἐξακολούθησε:

— Γιὰ πές μου, ἀγαπημένη μου... Θὰ κάθεσαι φρόνιμα ἐδῶ μέσα; Ἐδῶ πέρα θἄσαι καλά, πολὺ καλύτερα ἀπὸ τὸ σπίτι μας... Ἡ γιαγιά σου εἶνε ὀγδόντα χρονῶν καὶ σὲ λίγον καιρὸ θὰ πεθάνη... Τί θὰ γινόσουν ἐσὺ τότε, ἂν δὲν σ' ἔφερνα ἐδῶ;... Αὐτὴ τὴ βδομάδα θὰ πάω κ' ἐγὼ στὸ Γηροκομεῖο, σ' ἕνα σπίτι ὅμοιο μὲ τοῦτο... Ἐκεῖ θὰ βρῶ κ' ἄλλους καλοὺς ἀνθρώπους, θἄχω δ,τι μοῦ χρειάζεται καὶ θὰ μπορέσω ν' ἀναπαυθῶ... Θἄρχοιμαι ὅμως νὰ σὲ βλέπω τακτικά... Θὰ φέρνω στὴν καλή μου Μίνε σακκουλάκια μὲ γλυκά... Θὰ τῆς γράφης κάμμια φορὰ τῆς γιαγιᾶς σου, μικροῦλα μου;... Θὰ τὴ θυμᾶσαι τὸ βράδυ στὴν προσευχή σου, μαζὺ μὲ τὸν πατέρα σου καὶ τὴ μητέρα σου;... Τώρα, ψυχή μου, πρέπει νὰ σ' ἀφήσω, εἶνε ὥρα νὰ φύγω;... Μὰ γιατὶ κλαῖς; Τί ἔπαθες καὶ κλαῖς; Δὲν μοῦ εἶχες ὑποσχεθῆ προτήτερα ὅτι θὰ πάψης νὰ κλαῖς; Ἐσὺ εἶσαι καλὴ κοπέλλα, Μίνε... Ἐδῶ πέρα ποὺ θὰ σ' ἀφήσω, θὰ ἰδῆς τί καλὰ ποὺ θἄναι... Μακάρι νἄμενα κ' ἐγὼ μαζύ σου, ἀλλὰ δὲν μ' ἀφήνουν, βλέπεις... Δῶσε τώρα ἕνα φιλὶ στὴ γιαγιά σου καὶ σῦρε νὰ παίξης μὲ τ' ἄλλα κορίτσια!...

Κι' ἐνῶ ἔλεγε τὰ λόγια αὐτά, ἡ φτωχὴ γιαγιά, φιλοῦσε γιὰ τελευταία φορὰ τὸ καθαρὸ στρογγυλὸ στόμα, τὰ μάγουλα, τὸ μέτωπο, τὰ μάτια τῆς ἐγγονῆς της... Στὸ τέλος τὴ φίλησε κ' ἡ Μίνε στὰ ἄχρωμα καὶ ψυχρὰ μάγουλά της μ' ἕνα αἴσθημα φόβου στὸ παιδικὸ πρόσωπό της...

Ἔπειτα ἡ γρηὰ πῆρε στὰ ζαρωμένα χέρια της τὸ μικρὸ κεφάλι τῆς Μίνε καὶ τὴν ἐκύτταξε μὲ μιὰ ξαφνικὴ λάμψη στὰ γεροντικὰ μάτια της. Ὕστερα ἅπλωσε τὰ χέρια της μὲ τρυφερότητα στὰ μεταξένια μαλλιὰ τῆς μικρούλας, ἔσκυψε τρέμοντας τὸ κεφάλι της κ' ἔδωσε στὴν ἀγαπημένη της τὴν εὐχή της. Σφούγγισε τὰ δάκρυά της καὶ μὲ τὸ μαντῆλι στὰ μάτια τραβήχτηκε ἡσυχα πρὸς τὴν πόρτα.

— Καλὴ ἀντάμωσι, ψυχοῦλα μου!...

Ἡ Μίνε διατηροῦσε ἀκόμα τὸ θάρρος της καὶ τραύλισε:

— Στὸ καλό, γιαγιά! Θὰ ξανάρθης γρήγορα;...

Ἡ γρηὰ προχωροῦσε μὲ κλονιζόμενο βῆμα, πιὸ σκυφτὴ ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, βήχοντας ὁλοένα...

Ὁ ἴδιος ἄνθρωπος ποὺ τοὺς ἄνοιξε προηγουμένως, τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ὡδήγησε ὥς τὴν ἔξοδο.

Ἡ Μίνε, ποὺ εἶχε μείνει μόνη της, ἄκουγε τώρα τὸ βῆμα τῆς γιαγιᾶς ν' ἀπομακρύνεται καὶ νὰ σβύνη...

Ἄξαφνα ἡ ἐξώπορτα κλείστηκε βαρειὰ κ' ἡ Μίνε, ποὺ ἤξερε πὼς ἡ γιαγιά της βρισκόταν πειὰ στὸ δρόμο, κυριεύτηκε ἀπὸ ἕναν ἀπεγίγραπτο τρόμο. Ἔπεσε ἀπάνω σ' ἕνα κάθισμα, τὸ κεφάλι της ἔγειρε στὸ ξύλινο τραπέζι κ' ὅλος ὁ συγκρατημένος πόνος της ἔξεσπασε σὲ σπαρακτικὰ ἀναφυλλητά:

— Γιαγιά μου!... Καλή μου γιαγιά!...

Φ. ΡΟΟΣΝΤΟΡΠ

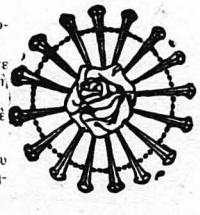

## ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

— Μὰ ἤσουν ἐκεῖ ὅταν ὁ κατηγορούμενος ἔδερνε τὴν πεθερά του, καὶ δὲν ἐπενέβης;

— Τὴν ἔδερνε τόσο καλά, κύριε Πρόεδρε, ὥστε θεώρησα περιττὴ κάθε ἐπέμβασι!...